

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING**
Enhet 1
Mathias Falk

DOM
2013-05-20
Meddelad i
Jönköping

Mål nr
1552-13
Domare 1:2

SÖKANDE

Sandahls Grus & Asfalt AB, 556421-6181

Ombud: Johan Helgesson
Gammavägen 6
556 52 Jönköping

MOTPART

Habo kommun
Box 212
566 24 Habo

KONKURRENSVERKET	
2013-05-21	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har skett på så sätt att ny utvärdering genomförs varvid kommunen ska utvärdera om Sandahls Grus & Asfalt AB uppfyller det aktuella kvalificeringskravet på annat sätt än genom ett certifierat miljöledningssystem.

BAKGRUND

Habo kommun genomför en upphandling avseende beläggningsarbeten i Habo kommun. Upphandlingen handläggs enligt reglerna om förenklat förfarande enligt 15 kap. LOU. I tilldelningsbeslut antogs anbud som hade lämnats av Skanska Asfalt och Betong AB.

Sandahls Grus & Asfalt AB (Sandahls) har lämnat anbud i upphandlingen men har bedömts inte vara kvalificerat.

Dok.Id 99228

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 66 00

E-post:
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se

Telefax
036-15 66 55

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Ansökan om överprövning

Sandahls anbud togs inte upp till prövning med hänvisning till att bolaget inte uppfyllde ett kvalificeringskrav om "certifierat miljöledningssystem". Sandahl hävdar med hänvisning till 11 kap. 2 § LOU att kravet inte står i rimlig proportion till de beläggningstjänster som upphandlas. Kvalificeringskravet borde rimligen utformas som ett krav där leverantören ska ha ett dokumenterat miljöledningssystem som uppfyller ställda krav i enlighet med SS-EN ISO 14001:2004 eller likvärdigt. Bolaget har ett systematiskt miljöarbete upprättat i enlighet med standarden enligt SS-EN ISO 14001:2004 integrerat i sitt ledningssystem, vars duglighet kan intygas av Öbergs miljö- och kvalitetskonsult AB. Detta intyg borde med stöd av 11 kap. 15 § andra stycket LOU värderas som bevis för bolagets miljöarbete. – Till stöd för sitt yrkande åberopar bolaget även Miljöstyrningsrådets råd angående miljökrav i upphandlingsprocessen. Vidare åberopas att Jönköpings kommun, Göteborg Stad, Malmö Stad och Stockholm Stad samt Trafikverket inte ställer krav på att leverantörer ska ha ett certifierat miljöledningssystem vid upphandlingar.

Motpartens inställning

Sandahls har motiverat sitt överklagande med att kravet inte står i rimlig proportion till tjänsten som upphandlas. Med nedanstående motivering vill kommunen hävda att kravet är både rimligt och nödvändigt. Habo kommun, med en yta på ca 330 km², är en liten kommun med knappt 10 900 invånare. Kommunen som förvaltarorganisation saknar därmed möjlighet att ha den bredd på bemanning som är möjlig i en större kommun. Trots detta finns en vilja att göra ett bra jobb och ambitionerna är höga vad det gäller att utföra uppdragen med hög kvalitet och låg miljöbelastning. I det läget är det naturligt att ställa krav på ett certifierat miljöledningssystem vid upphandling av miljöbelastande verksamheter, så som beläggningsar-

beten. Den aktuella upphandlingen gäller utförande av beläggningsarbeten inom hela kommunen. Beställning av enskilda beläggningsuppdrag kommer att göras löpande. I samband med beställningen fastställs förutsättningarna för just det uppdraget, men därefter kommer entreprenören arbeta självständigt ute i fält utan att kommunen som beställare har direkt insyn i arbetet. Om beläggningsarbeten utförs på ett felaktigt sätt kan det få stora konsekvenser. Kvalitetsmässiga brister kan innebära risker för trafiken medan brister i miljöarbetet kan leda till onödig miljöbelastning, speciellt som man hanterar en hel del kemikalier som inte är harmlösa. Kommunen har därför valt att ställa krav på att anbudslämnaren ska ha ett certifierat miljö- och kvalitetsledningssystem. En certifiering innebär att miljöledningssystemet genomgår externa revisioner, vilket kommunen ser som nödvändigt. Som kommun och beställare finns ett ansvar för arbetet som utförs och eftersom kommunen har begränsade resurser att genomföra kontroller av företagets miljöarbete väljer kommunen i det här fallet att ställa krav på ett certifierat miljöledningssystem. Certifiering av anbudslämnarens miljöledningssystem är inte något fristående krav utan kombineras i förfrågningsunderlaget med specifika miljökrav. Som stöd för dugligheten i sitt miljöledningssystem åberopar bolaget ett intyg som utfärdats av Öbergs miljö- och kvalitetskonsult AB. Kommunen har ingen anledning att ifrågasätta riktigheten i detta men vill påpeka att dels var intyget inte en del av anbudet och dels, som beskrivs ovan, har certifieringskravet ställts för att kommunen saknar resurser för att följa upp och bedöma olika ledningssystem. När det gäller bolagets hänvisning till 11 kap. 15 § andra stycket LOU så vill kommunen påstå att den formuleringen inte på något sätt hindrar att kommunen ställer krav på certifiering eftersom paragrafen i sig handlar om vilka certifieringsorgan, inom EES och internationellt, som den upphandlande myndigheten ska godta.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 11 kap. 15 § LOU framgår att om en upphandlande myndighet i de fall som avses i 11 § andra stycket punkten 7 kräver att få tillgång till ett av ett oberoende organ upprättat certifikat som intygar att leverantören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, ska myndigheten hänvisa till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder. Miljöledningsstandarderna ska vara certifierade av organ som uppfyller unionslagstiftningen eller internationella standarder för certifiering. Myndigheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som lämnas av leverantörer.

Enligt 16 kap. 4 § LOU får efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada allmän förvaltningsdomstol överpröva en upphandling och giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit

eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Överprövning enligt LOU utgör en kontroll – utifrån de omständigheter som sökanden har anfört – av att den upphandlande myndigheten har följt de grundläggande principerna som återfinns i 1 kap. 9 § LOU samt att den upphandlande myndigheten har följt övriga bestämmelser i LOU.

Kommunen har i förfrågningsunderlagets administrativa föreskrifter under punkten "AFB.51 Prövning av anbudsgivare" bl.a. angett att den blivande entreprenören ska ha ett certifierat miljöledningssystem. Bolaget har anfört att detta krav inte står i rimlig proportion till de tjänster som upphandlas.

Det finns inga hinder mot att den upphandlande myndigheten ställer långtgående krav för att säkerställa miljö- och kvalitéhänsyn m.m. Det uppställda kvalificeringskravet, att den blivande entreprenören ska ha ett certifierat miljöledningssystem, har ett samband med föremålet för upphandlingen. Av 11 kap. 15 § LOU framgår dock att myndigheten ska godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som lämnas av leverantörer. Detta innebär att om en anbudsgivare kan visa att denne har ett miljöledningssystem motsvarande den standard som krävs för certifiering så ska detta jämföras med certifiering. Syftet med kommunens krav kan således uppnås med mindre ingripande alternativ. Förvaltningsrätten finner därför att kommunen genom att uppställa kravet på certifiering utan att godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder har brutit mot såväl 11 kap. 15 § LOU som proportionalitetsprincipen i 1 kap. 9 § LOU (jfr Kamrätten i Göteborgs dom den 13 december 2011 i mål 7680-11). Sändahls anbud har förkastats på grund av att de inte uppfyllt det aktuella kvalificeringskravet. Kommunen har inte krävt att leverantör skulle bifoga

bevis om certifiering till anbudet. Bolaget har på grund av kommunens beslut lidit eller kan komma att lida skada och det finns därmed grund för ingripande enligt LOU. Eftersom det inte är fråga om någon felaktighet i upphandlingens konkurrensuppsökande skede är det tillräckligt att besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har skett genom ny utvärdering av bolagets anbud varvid kommunen ska utvärdera om bolaget uppfyller det aktuella kvalificeringskravet på annat sätt än genom att ha ett certifierat miljöledningssystem.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D LOU)

Lena Schön-Barkestam
Lena Schön-Barkestam